

Bilag.**Betænkning**

afgivet

**af det af Undervisningsministeren under 31. Oktober 1919
nedsatte Udvalg.**

Det i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 31. Oktober f. A. nedsatte Udvalg vedrørende de folkelige Biblioteker fremsender hermed efter enstemmig Vedtagelse et Udkast til Lovforslag, hvortil det skal knytte følgende Bemærkninger:

Det folkelige Biblioteksarbejde her i Landet har i de senere Aar været præget af Forsøg paa at finde fastere Organisationsformer. Folkebibliotekerne er baaret frem af frivilligt Arbejde og Udviklingen har derfor naturligt været den, at de enkelte Biblioteker i Reglen er opstaaet uafhængigt af hinanden og virker som selvstændige Institutioner, selv i de mindste Sogne.

Ved en saadan Ordning har man opnaaet den store Fordel, at den enkelte Kreds betragter Biblioteket som sit eget, og at Interessen for Biblioteket bliver større, end Tilfældet vilde være, hvis Forsyningen med Bøger skete fra et fjernt liggende Bibliotek. Men Manglerne er ogsaa iøjnefaldende. Det lille Bibliotek kommer hurtigt til det Tidspunkt, da dets Midler ikke strækker til til Indkøb af tilstrækkeligt mange Bøger, og Befolkningens voksende Oplysningstrang stiller Krav om Litteratur af videregaaende Art, som det lille Bibliotek ikke kan imødekomme. Resultatet har da ogsaa ofte været Stagnation, og dette Forhold har i mange Tilfælde medført Opløsning af de smaa Biblioteker.

I Bibliotekernes egen Kreds har man paa forskellig Maade søgt at afhjælpe denne Mangel. Nogle Steder har en større Kreds af Landsbybiblioteker sluttet sig sammen om fælles Indkøb af Bøger og Udveksling af Bogbestanden, men særlig typisk for Udviklingen i de senere Aar har de saakaldte »Centralbiblioteker« været. De er i deres Oprindelse Købstadbiblioteker, som virker for deres Opland, i første Række for den Del af Befolkningen, som regelmæssigt kommer til Købstaden og derfor har let Adgang til direkte Laan af Bøger. I videre Omfang virker de ved Udsendelse af Bogkasser til fjernere liggende Biblioteker; særligt har Købstadbibliotekerne paa denne Maade afhjulpet den Trang hos Landbefolkningen til dyrere Oplysningslitteratur, som de smaa Biblioteker ikke har kunnet afhjælpe. Det første Centralbibliotek var Amtsbiblioteket i Holbæk, og i dette Biblioteks Spor er fulgt en Række andre, saaledes at de fleste Købstadbiblioteker for Øjeblikket betragter det som en Del af deres Opgave at virke for Omegnen.